

MINISTERSTVO FINANCÍ

odbor Správní činnosti

PID: MFCRDXFDAN
Č. j.: MF-5086/2023/3903-8
Zpracovatel: Ruta Luboš, Mgr.

Zápis z pracovní porady odboru Správní činnosti Ministerstva financí se zástupci krajských úřadů, Magistrátu hl. m. Prahy, Ministerstva vnitra a Kanceláře veřejného ochránce práv

Místo konání: Ministerstvo financí, Letenská 15, Praha 1 - zasedací místnost
č. 422/C (u kašny)
Datum konání: 13. 4. 2023 (od 10:00 hod. do 13:00 hod.)

1) Úvodní slovo ředitelky odboru

Poradu zahájila ředitelka odboru Správní činnosti Ministerstva financí JUDr. Marta Balnerová Uzlová. Účastníky porady přivítala a seznámila je s programem porady.

2) Aktuální informace o novele zákona o místních poplatcích

JUDr. Zdeňka Jirásková, vedoucí oddělení Správní činnosti v oblasti poplatků Ministerstva financí, poskytla informace o legislativních pracích na novele zákona o místních poplatcích. Úvodem chronologicky shrnula dosavadní legislativní proces a následně účastníky porady seznámila s obsahem všech pěti pozměňovacích návrhů předložených v Rozpočtovém výboru Poslanecké sněmovny. Ke každému pozměňovacímu návrhu vždy odůvodnila stanovisko Ministerstva financí a současně uvedla stanovisko Rozpočtového výboru.

3) Nabytí platnosti a účinnosti OZV o místních poplatcích za komunální odpad a jejich případné změny ve vztahu k ročnímu poplatkovému období / nepravá retroaktivita OZV

Zástupce Ministerstva vnitra, odboru veřejné správy, dozoru a kontroly, Mgr. et Mgr. Pavel Chodúr úvodem svého vystoupení rozebral obecná východiska a právní úpravu nabývání platnosti a účinnosti obecně závazných vyhlášek. V této souvislosti upozornil na spuštění Sbírký právních předpisů (od 1. 1. 2022) a na zákony, které tento informační systém veřejné správy upravují, tzn. zákon č. 35/2021 Sb., o Sbírci právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů a zákon č. 36/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona

o Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů. Krátce vysvětlil základní pojmy, jako je platnost a účinnost právního předpisu a legisvakanční doba, popsal proces vyhlášení právních předpisů obce ve Sbírce právních předpisů (elektronický formulář, oprávněné subjekty, formáty vyhlášek atd.) a zmínil i náhradní způsob vyhlášení, postup po vyhlášení a možnost bezplatného nahlížení do Sbírky právních předpisů na obcích. K nabývání účinnosti obecně závazných vyhlášek uvedl obecná pravidla o nabývání účinnosti (nabytí účinnosti konkrétním datem, uplynutím určitého času či navázání účinnosti na vznik jiných právních skutečností, pojem defaultní účinnost) a vysvětlil případy, kdy lze přistoupit ke zkrácení legisvakanční lhůty.

V souvislosti s nabýváním platnosti a účinnosti obecně závazných vyhlášek o místních poplatcích za komunální odpad zdůraznil vazbu na základní konstrukční prvek těchto poplatků, a to poplatkové období, kterým je kalendářní rok. Zákonodárcem určené roční poplatkové období musí být při zavádění místních poplatků za komunální odpad důsledně respektováno. Poplatky za komunální odpad se platí zásadně za celý kalendářní rok a není tedy možné, aby obec zavedla některý z těchto poplatků pouze pro část roku, a přímo či nepřímo tím modifikovala zákonem předpokládané poplatkové období. Obec je oprávněna zavést pro poplatkové období vždy pouze jeden z místních poplatků za komunální odpad a v případě zavedení poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je obec povinna v obecně závazné vyhlášce stanovit jeden ze základů dílčího poplatku (objemový, hmotnostní či kapacitní).

V praxi však dochází k právně mimořádně problematickým situacím, kdy obce zavádí či mění poplatky za komunální odpad v rámci obecně závazných vyhlášek, které nerespektují roční poplatkové období, resp. nabývají účinnosti až v jeho průběhu. Mgr. et Mgr. Chodúr uvedl, že na uvedenou problematiku v obecné rovině reaguje společné stanovisko Ministerstva vnitra a Ministerstva financí zveřejněné na webu obou ministerstev. Důrazně však upozornil, že vzhledem k variabilitě případů, které mohou nastat, uvádí obecné stanovisko pouze směry, které je dle názoru Ministerstva vnitra a Ministerstva financí třeba při hodnocení jednotlivých případů brát v potaz a konkrétní řešení je třeba nalézat individuálně po řádném vyhodnocení věci. V této souvislosti dále vysvětlil pojmy pravá a nepravá retroaktivita právního předpisu a zmínil nálezy Ústavního soudu ze dne 12. července 2011, sp. zn. Pl.ÚS 9/08.

Závěrem Mgr. et Mgr. Chodúr informoval o správném postupu při zavádění poplatků za komunální odpad a apeloval na včasné schvalování obecně závazných vyhlášek ze strany zastupitelstev obcí.

4) Přehled stížností v oblasti správy místních poplatků za období roku 2021 a 2022

Mgr. Ing. Radka Malinová z Kanceláře veřejného ochránce práv uvedla příspěvek, který se týkal místních poplatků v praxi Veřejného ochránce práv v letech 2021 a 2022. Úvodem se věnovala statistickým údajům a účastníky porady seznámila s počtem vyřízených podání týkajících se problematiky místních poplatků, a to v porovnání s počtem podání, které se týkaly ostatních daní. Následně představila vybrané případy, u kterých uvedla stanovisko a závěr, které k nim v rámci šetření zaujal Veřejný ochránce práv.

5) Zpráva k Vyhodnocení výsledků kontrol výkonu přenesené působnosti obcí městských částí

Mgr. Luboš Ruta z oddělení Správní činnosti v oblasti poplatků Ministerstva financí účastníky porady seznámil s daty a závěry, které jsou obsahem Zprávy k Vyhodnocení výsledků kontrol výkonu přenesené působnosti obcí a městských částí na úseku místních poplatků za rok 2022. Z předložených protokolů o kontrole vyplynulo, že všechny krajské úřady a Magistrát hl. m. Prahy v daném období postupovaly v souladu s Postupem při výkonu kontrol přenesené působnosti realizovaných krajskými úřady a Magistrátem hl. m. Prahy – Správa místních poplatků. Mezi nejvíce problematické předměty kontrol patřilo vyměřování místních poplatků a prokázání zvláštní odborné způsobilosti. Účastníci porady byli rovněž upozorněni na nutnost ukládání opatření k odstranění nedostatků zjištěných kontrolou a seznámeni s dalšími poznatky a doporučeními z kontrolní činnosti. Závěrem bylo konstatováno, že je zcela zřejmé, že dochází ke zkvalitňování kontrolní činnosti.

6) Diskuze

Diskuze se týkala problematiky retroaktivity obecně závazných vyhlášek o místních poplatcích za komunální odpad. Na dotazy, které vznesli zástupci Kanceláře veřejného ochránce práv a Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odpovídali Mgr. et Mgr. Chodúr a ředitelka odboru Správní činnosti Ministerstva financí. Na závěr porady poděkovala účastníkům za aktivní účast a poradu ukončila.

Přílohy zápisu:

- prezentace k bodu 2, 3, 4 a 5 programu

Zápis schválil: